नामांक Roll No.

Sl.No. :

No. of Questions – 23

No. of Printed Pages – 7

VU–52–Jain Dar.

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2023

VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2023

जैनदर्शन

समय : 3 **घण्टे** 15 **मिनिट**

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

1) परीक्षार्थिभि: सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः।

2) **सर्वे** प्रश्नाः अनिवार्याः।

3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।

4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया।

5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः।

यहाँ से काटिए

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

यहाँ से काटिए

खण्ड–अ

1) वस्तुनिष्ठ–प्रश्नाः – **[12×1=12]**

i) न्यायदीपिकाग्रन्थस्य कर्तुः नाम किम्?

अ) आचार्य माणिक्यनन्दिः	ब) आचार्य धर्मभूषणयतिः

स) आचार्य नेमिचन्द्रः	द) आचार्य पूज्यपादः

ii) येनाऽन्यत्वं लक्ष्यते तत् किम्?

अ) लक्षणम्	ब) लक्ष्यं

स) साध्यं	द) साधनं

iii) बाधितलक्ष्यवृत्तिः का?

अ) अव्याप्तः	ब) असम्भवः

स) अतिव्याप्तः	द) अनध्यवसायः

iv) ''अनुभूतिः प्रमाणम्'' कस्य मते स्वीकृतम्?

अ) प्रभाकरमते	ब) जैनमते

स) मीमांसकमते	द) योगमते

v) विशद प्रतिभासत्वं कस्य लक्षणम्?

अ) परोक्षम्	ब) प्रत्यक्षम्

स) प्रमाणम्	द) लक्षणस्य

vi) परमनोगतार्थ विषयज्ञानं वर्तते?

अ) मतिज्ञानम्	ब) श्रुतज्ञानम्

स) अवधिज्ञानम्	द) मनः पर्ययज्ञानम्

vii) परोक्षप्रमाणं कतिविधम्?

अ) चतुर्विधम् ब) पञ्चविधम्

स) त्रिविधम् द) द्विविधम्

viii) अनुभवस्मृतिहेतुकं संकलनात्मकं ज्ञानं किम्?

अ) मतिज्ञानम् ब) श्रुतज्ञानम्

स) प्रत्यभिज्ञानम् द) केवलज्ञानम्

ix) व्याप्तिज्ञानं किम्?

अ) स्मृतिः ब) अनुमानम्

स) उपमानम् द) तर्कः

x) साधनात्साध्यविज्ञानं किम्?

अ) उपमानम् ब) अनुमानम्

स) प्रत्यभिज्ञानम् द) केवलज्ञानम्

xi) रागद्वेषरहितानां तत्त्वनिर्णयपर्यन्तं वाग्व्यवहारोऽस्ति।

अ) विजिगीषुकथा ब) वीतरागकथा

स) आत्मकथा द) वीकथा

xii) हेत्वाभासाः कतिविधा?

अ) चतुर्विधा ब) द्विविधा

स) पञ्चविधा द) त्रिविधा

2) रिक्तस्थानानि पूरयत – **[6×1=6]**

i) विरूद्धानेककोटिस्पर्शिज्ञानं ....।

ii) .... करणम्।

iii) संशयो हि निर्णयविरोधी ....।

iv) तत्तोल्लेखिज्ञानं ....।

v) लिङ्गपरामर्शो ....।

vi) तदनुमानं द्विविधम् ....।

3) अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः – **[12×1=12]**

i) बालाः कतिविधाः प्रोक्ताः?

ii) प्रमाणनयाभ्यां का विवेचिता?

iii) प्रतिभातविषयाऽव्यभिचारित्वं किम्?

iv) ''नार्थालोकौ कारणम्'' कस्मिन् ग्रन्थे उक्तम्?

v) प्रत्यक्षं कतिविधम्?

vi) प्रागनुभूतवस्तुविषया का?

vii) इदन्तोल्लेखिज्ञानं किम्?

viii) ''ऊह'' इति कस्य व्यपदेशान्तरम्?

ix) शक्यमभिप्रेतमप्रसिद्धं किम्?

x) स्वयमेवनिश्चितात्साधनात्साध्यज्ञानं किम्?

xi) ज्ञातुरभिप्रायः कथ्यते?

xii) नयविनियोग परिपाटी कथ्यते?

खण्ड–ब

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः – [13×2=26]

4) किं आत्मभूतम्?

5) का परीक्षा?

6) कोऽभ्यस्त विषयः?

7) किं सौगतीय प्रमाणलक्षणम्?

8) किं प्रत्यक्षप्रमाणम्?

9) का योग्यता?

10) कः अवग्रहः?

11) किं अवधिज्ञानम्?

12) किं परोक्षप्रमाणम्?

13) कः तर्कः?

14) किं अनुमानम्?

15) किं साधनलक्षणम्?

16) किं हेतोः लक्षणम्?

खण्ड–स

दीर्घोत्तरात्मकाः प्रश्नाः – [4×3=12]

17) कस्यचिदेकस्य विवेचनं कुरू।

क) ग्रन्थकर्तुः संक्षिप्तो परिचयो देयः।

ख) असाधारणधर्मवचनं लक्षणं कथं न समीचीनम्?

18) कस्याप्येकस्य स्वरूपं विवेचनीयम्।

क) किं सकलं विकलं च पारमार्थिकप्रत्यक्षम्?

ख) का सर्वज्ञसिद्धिः?

19) कस्यचिदेकस्य विवेचनं क्रियताम्।

क) को भेदः साध्य–साधनलक्षणयोः

ख) परार्थानुमानुस्य स्वरूपं सोदाहरणं लिखतु।

20) कस्यचिदेकस्य स्वरूपं निरूपणीयम्।

क) स्वार्थानुमानस्य अङ्गानि विवेचितानि।

ख) विजिगीषु–वीतरागकथयोः को भेदः?

<u>खण्ड – द</u>

निबंधात्मका: प्रश्ना: **[3×4=12]**

21) सौगतीय प्रत्यक्षलक्षणं विलिख्य आर्हतमते यद्स्वरूपं स्वीकृतम् तत्प्रतिपाद्यताम्।

अथवा

प्रत्यक्षप्रमाणं कतिविधम्? भेदान् विवेचयत।

22) परोक्षप्रमाणं कतिविधम्? भेदान् विवेचयत।

अथवा

बौद्धाभिमतं हेतोस्त्रैरूण्यं वर्णयित्वा जैनाभिमतं हेतुलक्षणं प्रस्तोतत्यम्।

23) हेत्वाभासस्य भेदान् विलिख्य कस्याप्येकस्य सोदाहरणं स्वरूपं प्रतिपादनीयम्।

अथवा

सप्तभङ्गेर्विवेचनं क्रियताम्।

✠ ✠ ✠

DO NOT WRITE ANYTHING HERE